

B&W Advies | Tubbergen

zaaknummer

5.1.2i

Onderwerp: Financiële regeling Rijk Coa Gemeente ivm AZC
Albergen

Auteur:
Portefeuillehouder:
Embargo:
Embargodatum:

5.1.2e

Wethouder Bekhuis-Groothuis
Openbaar met embargo
25 september 2023

- Advies
1. In te stemmen met de uitwerking van de financiële regeling Kaderovereenkomst AZC Albergen;

2. De gemeenteraad via een memo (?) te informeren over de uitwerking van de financiële regeling Kaderovereenkomst AZC Albergen

Samenvatting

Op 19 september 2022 is er een kaderovereenkomst getekend tussen het Rijk, het COA en de gemeente Tubbergen, waarin afspraken zijn gemaakt over de komst van een AZC in voormalig hotel 't Elshuys, Gravendijk 6 in Albergen. Daarbij is ook afgesproken dat er een financiële regeling met het Rijk komt, zodanig dat de gemeente Tubbergen en haar inwoners op geen enkele wijze financiële nadelen van deze opvang ondervindt. De concept-financiële regeling is inmiddels uitgewerkt door Rijk, COA en gemeente en omvat 3 elementen: vergoeding van (proces)kosten van de gemeente, vergoeding van collectieve voorzieningen vanwege de komst van het AZC en een vrij besteedbaar bedrag van €145.000,- ten behoeve van het versterken van de sociale cohesie van de Albergse samenleving. Deze financiële regeling staat los van overige tegemoetkomingen aan de gemeente Tubbergen als het Faciliteitenbesluit e.d.

Beoogd effect/doel en Rolbeschrijving participatie

Er is indirect sprake geweest van participatie. De begeleidings- en veiligheidscommissie hebben input geleverd voor de bestuursovereenkomst, inclusief veiligheidsplan. De haalbaarheid van de voorgestelde maatregelen/inbreng is onder meer afhankelijk van de inhoud van de financiële regeling. De gemeente heeft de aangedragen input ingebracht bij de totstandkoming van de financiële regeling. De financiële regeling is echter een regeling tussen Rijk, COA en gemeente.

Aanleiding

Op 19 september 2022 is een kaderovereenkomst getekend tussen het Rijk, het COA en de gemeente Tubbergen, waarin afspraken zijn gemaakt over de komst van een AZC in voormalig hotel 't Elshuys, Gravendijk 6 in Albergen. Daarbij is ook afgesproken dat er een financiële regeling met het Rijk komt, zodanig dat de gemeente Tubbergen en haar inwoners op geen enkele wijze financiële nadelen van deze opvang ondervindt. Het Rijk, het COA en de gemeente hebben de uitwerking van de financiële regeling nadien verder vorm gegeven.

Argumenten en afwegingen

In de kaderovereenkomst AZC Albergen die gesloten is tussen het ministerie van JenV, gemeente Tubbergen en het COA, staat de volgende afspraak; 'Een financiële regeling met het Rijk zodanig dat de gemeente Tubbergen en haar inwoners op geen enkele wijze financiële nadelen van deze opvang ondervindt.'

De historie

De kaderovereenkomst, en de daaruit voortkomende regeling is een bijzondere afspraak. Een bijzondere afspraak in die zin dat normaal gesproken wanneer een gemeente een AZC ontvangt, de kosten daarvan

gedekt worden door het Faciliteitenbesluit opvangcentra, en andere wet- en regelgeving. Een gemeente ontvangt die vergoedingen jaarlijks. De aanleiding voor de kaderovereenkomst en de financiële regeling is gelegen in het traject naar de komst van het AZC. In de reguliere gevallen is er overeenstemming tussen het COA en een gemeente over de komst van een AZC. In het geval van het AZC in Albergen was dat in eerste instantie niet het geval. Het gemeentebestuur van Tubbergen wenste niet mee te werken aan de komst van een AZC in Albergen van een omvang zoals aanvankelijk voorgesteld. Omdat in dit geval ook de benodigde omgevingsvergunning niet kon worden verleend, heeft de Staatssecretaris van het ministerie van Justitie en Veiligheid besloten om gebruik te maken van de Rijksoverheid toekomende bevoegdheid om de omgevingsvergunning te verlenen. Na intensief contact tussen alle partijen heeft het gemeentebestuur van Tubbergen besloten om haar medewerking te verlenen aan de komst van het AZC en de benodigde omgevingsvergunning, onder een aantal voorwaarden. Deze voorwaarden zijn opgenomen in de kaderovereenkomst.

Financiële regeling

De financiële regeling zoals bedoeld in de kaderovereenkomst is verder uitgewerkt. Deze regeling dient drie doelen en staat los van overige financiële regelingen en afspraken die bestaan ten aanzien van de komst, exploitatie en beheer van een AZC (denk aan faciliteitenbesluit e.d.). De regeling strekt ertoe de kosten die de gemeente Tubbergen maakt in het kader van de komst van het AZC in Albergen te vergoeden. Deze kosten vallen uiteen in kosten voor collectieve voorzieningen, dus voorzieningen waar iedereen van profiteert, en kosten gemaakt door de gemeente als gevolg van de komst van de opvanglocatie. In de derde plaats ontvangt de gemeente Tubbergen op basis van deze regeling een bedrag dat zij vrij kan besteden aan de Alberge samenleving.

De komst van een AZC in Albergen heeft de gemeente Tubbergen en in het bijzonder de inwoners van het dorp Albergen overvallen. Dat heeft mede tot resultaat gehad dat het vertrouwen tussen de inwoners van Albergen en het gemeentebestuur van Tubbergen, en de inwoners van Albergen en het COA/het Rijk is verdwenen.

Vergoeding van collectieve voorzieningen en gemeentelijke kosten

De gemeente maakt kosten in de fysieke omgeving als gevolg van de komst van het AZC. Voorbeelden hiervan zijn:

- Aanpassing van infrastructuur en parkeerplaatsen rondom het AZC
 - Verzwaring van de riolering ten behoeve van het AZC
 - Plaatsen van openbare verlichting ten behoeve van de (verkeers)veiligheid rondom het AZC
 - De opvang op de locatie wordt jaarlijks geëvalueerd. Kosten die gemaakt worden voor deze evaluatie, of die ondersteunend zijn voor de evaluatie komen eveneens voor vergoeding in aanmerking.
- Deze (fysieke) maatregelen worden aan de gemeente Tubbergen vergoed.

Vergoeding (proces)kosten gemeente

Daarnaast heeft en maakt de gemeente kosten ontstaan door de komst van de opvanglocatie in Albergen. Het gaat daarbij om kosten die een direct causaal verband hebben met de komst van het AZC en betaald worden uit de collectieve middelen van de gemeente Tubbergen. Daarbij valt te denken aan:

- Kosten voor communicatief advies rondom komst AZC,
- Inhuur externe projectleider voor stuurgroep AZC en overleggen met omwonenden,
- Zaalhuur voor informatiebijeenkomsten met omwonenden over de komst van een AZC,
- Vergoeding ambtelijke uren gemoeid met de realisatie van het AZC.

Het afwegingskader is telkens: Zijn de kosten rechtstreeks en direct terug te voeren op de komst van het AZC? En, worden zij betaald uit de collectieve middelen van de gemeente Tubbergen? Dat afwegingskader betekent ook, dat andere partijen dan de gemeente Tubbergen geen aanspraak kunnen maken op vergoeding van kosten op grond van deze regeling. Kosten gemaakt door inwoners van de gemeente Tubbergen worden niet vergoed. Deze regeling bindt alleen de partijen betrokken bij de kaderovereenkomst. Dat betekent niet dat andere partijen nooit aanspraak op een vergoeding maken. In het geval dat er bijvoorbeeld sprake is van schade veroorzaakt door de komst van het AZC aan andere partijen dan de gemeente kunnen zij deze verhalen op de schadeveroorzakende partij op grond van de geldende regelgeving. Wanneer er bijvoorbeeld in overleg met omwonenden noodzakelijke aanpassingen plaats vinden aan hun eigendommen, bijvoorbeeld afscheidingen en straatwerk, zullen de kosten door het COA worden vergoed. Ook voor eventuele schade als gevolg van de omgevingsvergunning die nodig is voor het AZC zijn wettelijke regelingen die op de afhandeling daarvan zien.

Vergoeding voor samenleving Albergen

Zowel het COA als de gemeente Tubbergen en de inwoners van Albergen hebben belang bij een goede samenleving in Albergen. Wanneer de sociale verhoudingen goed zijn in een plaats waar een AZC is gevestigd, profiteert het COA daarvan in de vorm van vrijwilligers, donaties van tweedehands goederen en

(sport)activiteiten waaraan bewoners van het AZC kunnen deelnemen. Ook voor de gemeente is een kern waar inwoners elkaar kennen, begrijpen en steunen van belang omdat het zorg voor rust rondom een AZC. Ook voor de inwoners van Albergen is het prettiger wonen in een omgeving waar de sociale verhoudingen goed zijn. Alle partijen zijn daarom gebaat bij een kern waarin de samenleving goed is. Omdat deze sociale verhoudingen zijn verstoord door de gebeurtenissen in augustus 2022, wordt een bedrag ter beschikking gesteld aan het gemeentebestuur ten behoeve van het herstel van de sociale cohesie van de Albergse samenleving. Het is aan het gemeentebestuur om (al dan niet in overleg met de inwoners van Albergen) te bepalen welke projecten dit zijn.

De gemeente heeft aangegeven de voorkeur te geven aan het beschikbaar stellen van het bedrag aan Albergen, met als enige voorwaarde dat het bedrag moet worden besteed aan het algemene belang van Albergen. Het wantrouwen in de overheid vanuit de inwoners zou door het vertrouwen geven aan de inwoners mogelijk gedeeltelijk weggenomen kunnen worden. Rijk stelt het bedrag echter enkel ter beschikking aan de gemeente, met de voorwaarde dat het geld besteed wordt aan de sociale cohesie van de Albergse samenleving.

Inbreng inwoners

De financiële regeling is een regeling tussen Rijk, COA en gemeente Tubbergen. De wensen en inbreng die inwoners via de begeleidings- en veiligheidscommissie (verder: inwoners) hebben aangedragen zijn door de gemeente ingebracht bij de gesprekken met Rijk en COA over de financiële regeling. Het resultaat van de financiële regeling is dat aan een deel van de inbreng tegemoet kan worden gekomen. Op verzoek van inwoners wordt periodiek een onderzoek gehouden naar (het gevoel van) veiligheid in Albergen, zijn de bestaande haakspaarplaatsen aan de Gravendijk gewijzigd in langsparkeren t.b.v. laden&lossen, wordt extra verlichting gerealiseerd langs grote delen van de Gravendijk, Ootmarsumseweg, Braakvenweg en Tichelweg. Daarnaast hebben inwoners aangegeven zich zorgen te maken over de toename van het aantal voetgangers richting de Ootmarsumseweg. Er wordt daarom gekeken naar de mogelijkheden voor de realisatie van een voetpad, grotendeels op grond van het COA en deels over gemeentegrond. Ook deze kosten worden vergoed aan de gemeente.

Ook is door inwoners geopperd om een "compensatiefonds Albergen" in te richten. Het idee van de inwoners daarbij is dat dit fonds gevoed moet worden door 'boetes'/compensatie die COA of gemeente moeten betalen. Afgezien van de juridische haalbaarheid en praktische uitvoerbaarheid daarvan, is de gedachte van een eenmalige financiële vergoeding voor Albergen te ontvangen wel onderdeel van de financiële regeling.

Inwoners hebben daarnaast ook individuele maatregelen voorgesteld met het verzoek om deze te vergoeden (o.a. plaatsen particuliere camera's, persoonlijke beveiliging voor de buurtkinderen die naar school gaan, personenalarmering, etc.). De gemeente heeft ook deze inbreng kenbaar gemaakt bij Rijk en COA. Echter, de lijn is zeer duidelijk gemaakt: individuele maatregelen worden niet vergoed. Het is aan de inwoner zelf of men een bepaalde maatregel wenst of niet, maar de kosten daarvan worden niet door de overheid vergoed. De financiële regeling gaat over collectieve maatregelen.

Risico's

De financiële regeling is een afspraak tussen Rijk, COA en gemeente Tubbergen. Er zijn afspraken gemaakt over vergoeding van (proces)kosten, collectieve voorzieningen en een vrij besteedbaar bedrag voor Albergen. Individuele maatregelen worden niet vergoed. Dat geldt dus ook voor particuliere camerabewaking en dergelijke. Inwoners zijn van mening dat dergelijke maatregelen vergoed zouden moeten worden door de overheid.

Financiële paragraaf

De financiële regeling is in overeenstemming met de Motie 2022-Plegt-1 waarin is opgenomen dat alle toekomstige financiële gevolgen niet voor rekening van de gemeente zijn.

@ 5.1.2e: wil jij dit aanvullen?

Communicatie paragraaf

Staatssecretaris Van der Burg heeft aangegeven dat hij de inhoud van de financiële regeling komt toelichten. Daarbij wordt ook duidelijk aangegeven wat er wel en wat niet wordt vergoed en waarom. Naar verwachting zal dit bezoek in september 2023 plaatsvinden.

Het bezoek van de Staatssecretaris en de communicatie over de financiële regeling die vervolgens plaatsvindt, wordt verder voorbereid in overleg met Rijk en COA.

Vervolgprocedure

De inhoud van de financiële regeling wordt verwerkt in de op te stellen bestuursovereenkomst, inclusief veiligheidsplan. De bestuursovereenkomst wordt naar verwachting in september door het college behandeld, waarna het voor wensen en bedenkingen naar de gemeenteraad gaat. Vervolgens neemt het college een besluit over de bestuursovereenkomst, waarbij ook de wensen en bedenkingen van de raad worden betrokken.